

Written by КРАВЧЕНКО ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ, к.ю.н., доцент кафедри інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського інституту інтелектуальної власності та права НУ «Одеська юридична академія» (м. Київ)

В сучасних умовах ведення бізнесу, провідну роль відіграє охорона та захист інформації,

що має комерційну цінність. Конкуренти здебільшого намагаються отримати комерційні секрети, в тому числі використовуючи незаконні методи (комерційне, економічне, промислове шпигунство). Тому підприємство, установа чи організація повинна використовувати усі законні засоби охорони та захисту своєї інформації, що має комерційну цінність (комерційна таємниця). На підприємстві, установі чи організації створюється відділ конкурентної контррозвідки підприємства, а також відділ конкурентної розвідки підприємства (або просто служба безпеки підприємства – СБП). Основними функціями конкурентної контррозвідки підприємства, установи чи організації є:

1. Перевірка персоналу підприємства, установи чи організації, в тому числі із залученням поліграфа, а також інші методи можливого виявлення комерційних шпигунів чи їх агентів, завербованих осіб конкурентами та ін.

2. Використання технічних засобів зняття інформації на підприємстві, установі чи організації для моніторингу персоналу, гостей та ін., а також технічного захисту інформації, що має комерційну цінність.

.Комбіновані методи та ін.

Тепер розглянемо конкурентну розвідку підприємства, установи чи організації, а саме, які методи вона повинна застосовувати:

1. Законні методи збирання інформації щодо конкурентів підприємства, установи чи організації.
2. Збір відкритої інформації та інші законні методи, щодо конкурентної фірми, підприємства, установи чи організації.
3. Аналіз зібраної інформації про конкурентну фірму, підприємство, установу чи організацію.
4. Представлення керівництву підприємства, установи чи організації аналітичних відомостей щодо конкурентів, а також можливі загрози від них.
5. Інші законні методи.

Потрібно розуміти чітку грань між конкурентною розвідкою та комерційним, економічним чи промисловим шпигунством. Яка полягає в тому, що конкурентна розвідка підприємства, установи чи організації повинна використовувати включно законні методи у своїй діяльності. На відміну від комерційного, економічного, промислового шпигунства, які відповідно у своїй діяльності використовують незаконні методи заборонені законом. У своїх наукових працях ми розглядали і охорону та захист комерційної таємниці підприємства, установи та організації, а також комерційне, промислове та економічне шпигунство та ін. [1-44].

На нашу думку, комерційне, економічне, промислове шпигунство – це здобування інформації, яка має комерційну цінність незаконними методами.

Конкурентна розвідка – це збір відкритої інформації про конкурентів, а саме повинна використовувати включно законні методи у своїй діяльності.

Конкурентна контррозвідка підприємства, установи та організації – це підрозділ служби безпеки підприємства (СБП), який повинен виявляти комерційних шпигунів та їх агентів, застосовувати технічні засоби на підприємстві з метою виявлення шляхів можливого витоку інформації, яка має комерційну цінність для підприємства, установи чи організації. Підводячи підсумки, потрібно зазначити про необхідність окремого закону про комерційну таємницю, для врегулювання усіх аспектів, щодо охорони комерційної

Written by КРАВЧЕНКО ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ, к.ю.н., доцент кафедри інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського інституту інтелектуальної власності та права НУ «Одеська юридична академія» (м. Київ)

Увага: цю працю підприємства, установи чи організації в Україні (на кшталт, який ми запропонували у нашій науковій праці [45, дод. А]).

Список використаних джерел

1. Кравченко О.М. Суб'єкти та їх повноваження щодо охорони комерційної таємниці в Україні. Органи публічної влади в Україні: теорія та практика: колект. моногр. Київ : МОН України ; НУ «Одеська юридична академія», 2019. С. 133–156.
2. Кравченко О.М. Ways of adaptation of Ukraine to international standards of legal protection of trade secret. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2018. № 5. С. 75–79.
3. Кравченко О.М. Охорона комерційної таємниці підприємств, установ та організацій від комерційного шпигунства. *Recht der Osteuropäischen Staaten*. № 4/2018. С. 152–156.
4. Кравченко О.М. Охорона комерційної таємниці суб'єктів господарювання від актів недобросовісної конкуренції, комерційного, промислового, економічного шпигунства. *Jurnalul juridic national: teorie si practica*. 2019. № 1 (35). С. 91–93.
5. Кравченко О.М. Нормативно-правові заходи забезпечення комерційної таємниці в Україні. *Recht der Osteuropäischen Staaten*. № 1/2019. С. 82–89.
6. Кравченко О.М. Структура правовідносин у сфері охорони комерційної таємниці в Україні. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2019. № 3. С. 137–145.
7. Кравченко О.М. Проблеми правової природи комерційної таємниці як окремого виду таємної інформації в Україні. *ВісникАкад. праці, соц. відносин і туризму*. 2015. № 1–2. С. 59–65.
8. Кравченко О.М. Досвід зарубіжних країн в правовій охороні комерційної таємниці. *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. 2015. № 1 (17). С. 91–98.
9. Кравченко О.М. Нові парадигми сучасних загроз комерційній таємниці. *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. 2015. № 3 (19). С. 111–121.
10. Кравченко О.М. Перспективи адаптації законодавства України до міжнародних стандартів охорони комерційної таємниці. *Право України*. 2016. № 2. С. 175–181.
11. Кравченко О.М. Впровадження інноваційних напрямів правового забезпечення охорони комерційної таємниці. *Публічне право*. 2016. № 1 (21). С. 353–360.
12. Кравченко О.М. Взаємодія правоохоронних органів з підприємствами, установами та організаціями в охороні комерційної таємниці. *ВісникАкад. праці, соц. відносин і туризму*. 2016. № 3–4. С. 29–34.
13. Кравченко О.М. Актуальні проблеми захисту комерційної таємниці суб'єктів господарювання. *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. 2016. № 1 (20). С. 69–82.
14. Кравченко О.М. Потреба України в Законі «Про комерційну таємницю». *Публічне право*. 2017. № 3 (27). С. 196–202.
15. Кравченко О.М. Економічне шпигунство. *Публічне право*. 2017. № 4 (28). С. 224–228.
16. Кравченко О.М., Ткачук Т.Ю. Яким має бути Закон «Про комерційну таємницю»? *ВісникАкад. праці, соц. відносин і туризму*. 2017. № 2. С. 10–18.
17. Кравченко О.М. Комерційне шпигунство. *Вісник Південного регіонального центру Нац. акад. правових наук України*. 2017. № 11. С. 41–48.
18. Кравченко О.М. Вдосконалення законодавства України щодо комерційної таємниці суб'єктів господарювання. *Інформація і право*. 2017. № 2 (21). С. 13–19.
19. Кравченко О.М. Системний підхід у дослідженні комерційної таємниці як окремого виду таємної інформації. *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. 2017. № 2

Written by КРАВЧЕНКО ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ, к.ю.н., доцент кафедри інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського інституту інтелектуальної власності та права НУ «Одеська юридична академія» (м. Київ)

2021.03.15 November 2021 21:03

20. Кравченко О.М. Право Служби безпеки України та Національного антикорупційного бюро України на доступ до комерційної таємниці суб'єктів господарювання. Інформаційна безпека людини, суспільства, держави. 2018. № 1 (23). С. 130–136.
21. Кравченко О.М. Стан захисту комерційної таємниці суб'єктів господарювання на тимчасово окупованих територіях України та в зоні проведення АТО. Інформаційна безпека людини, суспільства, держави. 2018. № 2 (24). С. 117–124.
22. Кравченко О.М. Комерційна таємниця як елемент інформації з обмеженим доступом в секторі інформаційної безпеки України. Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави : зб. матер. наук.-практ. конф. (Київ, 19.03.2015). Київ : Центр навч., наук. та період. видань НА СБ України, 2015. С. 435–436.
23. Кравченко О.М. Проблеми адаптації вітчизняного законодавства про комерційну таємницю до стандартів ЄС. Модернізація українського суспільства у світлі угоди про асоціацію з ЄС : зб. тез (Київ, 02–03.04.2015). Київ : Акад. праці і соц. відносин Федер. проф. спілок України, 2015. С. 107.
24. Кравченко О.М. Захист комерційної таємниці в Україні. Україна в сучасному світі: виклики і можливості : зб. тез наук. конф. викладачів, аспірантів і студентів (Київ, 13–14.04.2016) : у 2-х т. Т. 1. Секція 1. Київ : Акад. праці, соц. відносин і туризму, 2016. С. 88–90.
25. Кравченко О.М. Сучасні загрози комерційній таємниці в Україні. Право як регулятор суспільних відносин: історія, теорія, практика : матеріали міжн. наук.-практ. конф. (Київ, 2016). Київ : ВГО «Майбутнє України» ; журнал «Публічне право». С. 78–80.
26. Кравченко О.М. Правове регулювання комерційної таємниці в Україні. Цілі сталого розвитку: глобальні та національні виміри : матеріали наук.-практ. конф. (Київ, 05–06.04.2017) / за заг. ред. Т. В. Семигіної. Київ : Акад. праці, соц. відносин і туризму, 2017. С. 201–204.
27. Кравченко О.М. Стан охорони комерційної таємниці суб'єктів господарювання на тимчасово окупованих територіях України та в зоні проведення АТО. Актуальні проблеми соціально-правового статусу осіб, постраждалих під час проведення АТО : зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 19.04.2017) / упор. Я. В. Журавель, О. С. Хопун ; заг. ред. Т. В. Семигіної. Київ : Акад. праці, соц. відносин і туризму, 2017. С. 36–39.
28. Кравченко О.М. Промислове шпигунство. Правове регулювання суспільних відносин в умовах демократизації Української держави : матеріали VII Міжн. наук.-практ. конф. (Київ, 18–19.05.2017) / уклад. І. П. Голосніченко, Т. О. Чепульченко, В. Ю. Пряміцин. Київ : НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2017. С. 128–129.
29. Кравченко О.М. Вдосконалення законодавства України у сфері захисту комерційної таємниці суб'єктів господарювання. Розвиток Національної системи нормативно-правової інформації: комунікаційний та правовий аспекти (у контексті децентралізації влади в Україні) : матеріали наук.-практ. конф. (Київ, 26.05.2017). Київ : НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2017. С. 113–115.
30. Кравченко О.М. Правові проблеми впровадження технології інтернету речей. Інтернет речей: проблеми правового регулювання та впровадження : матеріали наук.-практ. конф. (Київ, 24.10.2017). Київ : НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2017. С. 70–72.
31. Кравченко О.М. Правові механізми протидії корупції як 16 ціль у забезпеченні сталого розвитку. Сучасні проблеми управління: імперативи забезпечення сталого розвитку :

Written by КРАВЧЕНКО ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ, к.ю.н., доцент кафедри інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського інституту інтелектуальної власності та права НУ «Одеська юридична академія» (м. Київ)

Матеріали ІХ Міжн. наук.-практ. конф. (Київ, 23–24.11.2017). Київ : НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2017. С. 226–227.

32. Кравченко О.М. Засади реформування правоохоронних органів України. Стан та перспективи реформування сектору безпеки та оборони України : матеріали міжн. наук.-практ. конф. (Київ, 24.11.2017) : у 2-х т. Т. 2. Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2017. С. 73–75.

33. Кравченко О.М. Право суб'єкта господарювання на комерційну таємницю та її захист в Україні. Правова реальність у трансформаційних умовах розвитку сучасної держави : зб. матеріалів Міжн. юрид. наук.-практ. конф. «Актуальна юриспруденція» (Київ, 28.02.2018). Київ : Центр учбової літератури, 2018. С. 58–61.

34. Кравченко О.М. Правове регулювання комерційної таємниці в Україні (інформаційно-правові аспекти). Правове регулювання суспільних відносин на шляху до сталого розвитку : матеріали VIII Міжн. наук.-практ. конф. (Київ, 15–20.05.2018). Київ : НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2018. С. 236–237.

35. Кравченко О.М. Охорона комерційної таємниці суб'єктами господарювання в Україні. Стан та перспективи реформування сектору безпеки та оборони України : матеріали II Міжн. наук.-практ. конф. (Київ, 30.11.2018). Київ : УДО України ; КНУ «Ім. Тараса Шевченка» ; Нац. акад. прокуратури України ; Інститут УДО України КНУ «Ім. Тараса Шевченка», 2018. С. 300–301.

36. Кравченко О.М. Охорона комерційної таємниці від сучасних загроз. Юридична практика в країнах ЄС та в Україні на сучасному етапі : матеріали міжн. наук.-практ. конф. (м. Арад, Румунія, 25–26.01.2019). Арад : вид-во Західного ун-ту ім. ВасілеГолдеш, 2019. С. 373–376.

37. Кравченко О.М. Необхідність критичного мислення в правових науках. Критичне мислення у вільному суспільстві: теоретико-методологічний, конституційно- та міжнародно-правовий потенціал : матеріали міжн. наук.-практ. конф. (Київ, 17.04.2019). Київ : Тавр. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського, 2019. С. 120–124.

38. Кравченко О.М. Удосконалення законодавства України в сфері охорони комерційної таємниці суб'єктів господарювання. Євроінтеграція: польський досвід і українські перспективи : матеріали міжн. наук.-практ. конф. (Одеса, 29.04.2019). Одеса : Міжн. гуманітарний ун-т, 2019. С. 54–59.

39. Кравченко О.М. Охорона комерційної таємниці. New challenges of legal science in Ukraine and EU countries: international scientific and practical conference (Miskolc, Hungary, 04.19–20.2019). Miskolc : Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2019. С. 229–232.

40. Кравченко О.М. Сучасний стан нормативно-правової охорони комерційної таємниці в Україні. Цивільне право і процес: витоки, здобутки та перспективи розвитку : матеріали міжн. наук.-практ. конф. (Київ, 18–19.12.2020). Київ : Київський регіональний науковий центр НАПрН України, 2020. С. 105–108.

41. Кравченко О.М. Розвідувальна таємниця. Права людини, демократія, правосуддя: проблеми, досягнення, перспективи : зб. матеріалів Міжн. юрид. наук.-практ. конф. «Актуальна юриспруденція» (Київ, 10.12.2020). Київ : Центр учбової літератури, 2020. С. 59–60.

42. Кравченко О.М. Розвідувальна таємниця як новий вид таємної інформації в Україні. Право та закон: теорія, методологія, практика : зб. матеріалів Міжн. юрид. наук.-практ. конф. «Актуальна юриспруденція» (Київ, 15.04.2021). Київ : Центр учбової літератури, 2021. С. 38-41.

Written by КРАВЧЕНКО ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ, к.ю.н., доцент кафедри інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського інституту інтелектуальної власності та права НУ «Одеська юридична академія» (м. Київ)

43. Кравченко О. М. Комерційна таємниця. Право та закон: теорія, методологія, практика

: зб. матеріалів Міжн. юрид. наук.-практ. конф. «Актуальна юриспруденція» (Київ, 15.04.2021). Київ : Центр учбової літератури, 2021. С. 57-61.

44. Кравченко О.М. Дистинкція між конфіденційною інформацією та комерційною таємницею. Право та закон: теорія, методологія, практика : зб. матеріалів Міжн. юрид. наук.-практ. конф. «Актуальна юриспруденція» (Київ, 15.04.2021). Київ : Центр учбової літератури, 2021. С. 35-38.

45. Кравченко О. М. Адміністративно-правові засади охорони комерційної таємниці в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2019. 253 с.